

DOTZE POEMES DE ZELDA

Traducció de Roser Lluch

Zelda Schneersohn-Mishkovski (Iekaterinoslav, Imperi Rus, actualment Dnipropetrovsk, Ucraïna 1914 – Jerusalem 1984), coneguda simplement com a Zelda, filla, neta i besneta de rabins, es va criar en el si d'una família hassídica. Entre els seus il·lustres antecessors figura el rabí barceloní del segle XI Judà ben Barzilai. Quan tenia onze anys, la seva família va abandonar la Unió Soviètica i es va traslladar a Israel. Va ser mestra d'escola i tingué com a alumne Amos Oz, que la recorda en *Una història d'amor i de foscor*.

És una de les grans veus de la lírica israelina. Dona profundament religiosa, no es pot afirmar, tanmateix, que la seva sigui una poesia pietosa; es podria definir millor com a intimista i transcendent, amb moltes referències a l'Escriptura i a la tradició i la mística jueva. Malgrat que no és aplicable a tota la seva obra, no és desencertada la qualificació que en fa Y. Akabiahu dient que la seva és «la poesia profana d'una dona religiosa».

Va publicar en revistes i només tardanament foren impresos els seus reculls: *Pnai* ('Temps lliure', 1967), *Ha-Carmel ha-i-niré* ('El Carmel Invisible', 1971), *Al tirkbak* ('No t'allunyis', 1974), *Ha-lo har ha-lo eix* ('Però si un puig, però si un foc', 1977), *Ha-xoni ha-marbiv* ('La meravellosa diferència', 1981) i *Xe-nivdelú mi-kol merkbak* ('Més enllà de qualsevol distància', 1984). El 1985 s'edità la seva obra completa: *Xirei Zelda* ('Poesies de Zelda')

Roser Lluch, que li va dedicar la seva tesi doctoral,¹²⁹ ens ofereix la primera versió catalana de la lírica de Zelda.

---

¹²⁹ Roser LLUCH OMS, Introducció, traducció i notes de ZELDA, *Obra poètica*, Universitat de Granada (Literatura Hebrea Contemporànea 11), Granada, 1995.

V A I G F L O R I R E N U N A C A S A D E P E D R A

Vaig florir en una casa de pedra,
sense jou ni objectiu,
com fantasia estranya,
com ciclamen a la roca.

Jerusalem va capturar
la meva ànima lliure.
Em vaig submergir en la llum,
vaig oblidar el meu nom.

El seu abisme va capturar
la meva ànima alegre.
Em vaig submergir en la foscor,
en la maragda.

El seu secret va capturar
la meva ànima viva.
Em vaig submergir en els seus misteris.

LA COSIDORA

De dia la seva caseta és deserta,
sense estimat, sense espòs;
a la nit hi domina una dama
distingida i fidel.

Quan emmalalteixi, l'abraçarà;
quan expiri, la besarà;
quan mori,
l'estrenyerà contra el seu cor fred,
amb mans de pols.

ENCENEU ESPELMES

Enceneu espelmes!
Beveu vi!
El sàbat recull sigil·losament
el sol ponent.
El sàbat arriba lentament
duent a la mà la rosa del firmament.

Com podrà el sàbat plantar
una flor immensa i lluminosa
en un cor mesquí i cec?
Com podrà el sàbat plantar
la poncella dels àngels
en un cor carnal, foll i llibertí?
Com podrà créixer la rosa immortal
en una generació d'esclaus
de la destrucció,
en una generació d'esclaus
de la mort?

Enceneu espelmes!
Beveu vi!
El sàbat arriba sigil·losament
Duent a la mà la flor,
duent a la mà
el sol ponent...

DAVANT DEL MAR

Quan vaig alliberar el peix daurat,
el mar va riure
i em va prémer
contra el seu cor lliure,
contra el seu cor desbordant.
Aleshores vam cantar junts
(ell i jo):
La meva ànima no morirà. La carronya pot regnar
en un corrent viu?
Ell va cantar així
per la seva ànima brogent,
i jo vaig cantar
per la meva ànima adolorida.

POBRE DE MI QUAN MORI

Pobre de mi quan mori.
Càrrega pesada són les meves insensateses,
càrrega pesada és la tendresa.
Debades besa els meus ulls
l'aire del mar,
i m'acaronen amb mel i mirra
els prats del Carmel.
Menyspreo les esperances del sol
i les promeses dels plançons.

LA MEVA PAU

La meva pau està unida amb un fil
a la teva.

Les festivitats estimades
i les meravelloses estacions de l'any
amb el tresor de perfums, flors,
fruits, fulles i vents,
la boira i la pluja,
la neu sobtada
i la rosada,
pengen del fil de la nostàlgia.

Tu, jo i el sàbat.
Tu, jo i les nostres vides
en l'encarnació anterior.
Tu, jo
i la mentida.
I la por.
I els parracs.
Tu, jo
i el Creador dels cels
sense ribes.
Tu, jo
i l'enigma.
Tu, jo
i la mort.

CRISANTEM BLANC COM LA MORT

Crisantem blanc com la mort,
ondulat i impetuós
com una onada.
Crisantem blanc com la mort,
ondulat i impetuós
com el foc.
Ets
pensament meravellós de la tardor.
Tempestat del secret
del poeta oblidat
o alegria de l'amistat
d'una dona i llum
de l'albada
a la riba del riu
quan a l'habitació
s'apaga una espelma
darrere d'una altra.
Crisantem blanc com la mort,
i tremolós com la nostàlgia,
em cantes tant!

AMISTAT

Una rosa de pètals daurats
va creuar la por de la llunyania
que hi ha entre la seva existència vegetal
i la sang de la meva existència
per ser amiga del meu cor.
Rosa silenciosa como el vellut
aliment de la meva ànima,
junes compondrem poemes
en el palau de mirra
del cor del no-res,
junes somiarem.
Una rosa de pètals daurats
eixuga la meva llàgrima.

L'AMARGOR DE LA MORT

L'amargor de la mort passa
quan l'ànima se separa
tremolant
de les esperances terrenals.

Dels membres
i de la sang
l'ànima és arrancada.
Tot,
tot
s'enfonsa.

El subtil sentit de la vista
es projecta
cap al mar de gel
i la seva riquesa miraculosa
s'enfonsa.

Tot, tot
s'enfonsa.

Acaba el joc del foc
de la llum
i del temps,
ja no existeix gelosia entre
l'ànima i el no-res.
Cap passió,
cap color.
S'acaba el món.

VAIG FER FORA DEL COR

Vaig fer fora del cor
totes les paraules
car el dia declinà
i la mare s'adormí.
La mare dormirà
fins que arribi
el Messies.

CADA PERSONA TÉ UN NOM

Cada persona té un nom
que li ha donat Déu
i li han donat el pare i la mare.
Cada persona té un nom
que li han donat la seva talla i el seu somriure
i li ha donat el teixit.
Cada persona té un nom
que li han donat les muntanyes
i li han donat els seus murs.
Cada persona té un nom
que li han donat les estrelles
i li han donat els seus veïns.
Cada persona té un nom
que li han donat els seus pecats
i li ha donat el seu anhel.
Cada persona té un nom
que li han donat els seus enemics
i li ha donat el seu amor.
Cada persona té un nom
que li han donat les seves festes
i li ha donat el seu treball.
Cada persona té un nom
que li han donat les estacions de l'any
i li ha donat la seva ceguesa.
Cada persona té un nom
que li ha donat el mar
i li ha donat
la seva mort.

L'AMISTAT DEL GESSAMÍ BLANC

A la Janette i en Rubi

El gessamí blanc que va arrelar tan formós
en el meu test
té pau al voltant de la seva bellesa.

En el palmell de mà de la seva fragància
s'adorm la meva ànima
somiament en una deu.

Els articles d'aquest número 3 de la revista *Veus baixes*,
publicats al març de 2015,
amb ISSN 2254-5336,
es publiquen amb llicència Creative Commons:
se n'autoritza la reproducció sempre que se'n citi l'autor,
que sigui sense propòsits comercials
i que no se'n facin elaboracions derivades

